

บ้านแห่ง “ความรัก” และ “การเรียนรู้”

บ้านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของชีวิต การเรียนรู้ภายในบ้านสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดทั้งวัน พ่อแม่ควรฝึกให้ลูก “ลงมือทำ” และ “ใช้ความคิด” ผ่านกิจวัตรประจำวันและการทำงานต่างๆในบ้าน การพูดคุย ควรสอดแทรกเรื่องของเหตุและผล (การกระทำทุกอย่างมีเหตุผลอยู่เบื้องหลังเสมอ) เช่น คุณแม่ล้างผัก เพราะมันสกปรก คุณพ่อรดน้ำต้นไม้ เพราะ ต้นไม้ต้องกินน้ำ ไอศกรีมต้องเก็บในตู้เย็นเพื่อไม่ให้มันละลาย อากาศหนาวเลยต้องห่มผ้า

การเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของลูกมีความสำคัญ เด็กที่ยังไม่ค่อยมีภาษา พ่อแม่ควรพูดพากย์ขณะทำกิจกรรมต่างๆให้เด็กได้ “รับรู้ถึงความเชื่อมโยง” เหตุและผล ของสิ่งต่างๆ ได้ฟังคำที่หลากหลายมากขึ้น เด็กที่มีภาษาแล้วพ่อแม่อาจชวนเด็กพูดคุย ถามคำถามให้เด็กรู้สึกสนุกกับการได้ “ลงมือทำ” และ “ใช้ความคิด” ภายใต้ความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัว

1. ฝึกการเรียนรู้ “เหตุและผล” จากกิจวัตร/กิจกรรมภายในบ้าน

- เด็กที่ยังไม่ค่อยมีภาษา – ใช้คำสั้นๆ “เชื่อมโยงเหตุและผล” และให้เด็กแสดงออกผ่าน การกระทำ
 - i. หลังเด็กอาบน้ำเสร็จ แทนที่คุณแม่จะรีบเช็ดตัวให้ลูก คุณแม่ใช้ภาษาพูดคุยให้ ลูกได้คิด “ลูกตัวเปียก เอ! ผ้าเช็ดตัวอยู่ไหนนะ” (“พากย์คำ” ให้เด็กรู้จักก่อน) ต่อมาจึงเริ่มทำให้ซับซ้อนมากขึ้น “ลูกตัวเปียก หนูจะเอาอะไรเช็ดคะ” (เด็ก อาจจะเริ่มตอบได้.....ผ้า ผ่า แล้วชี้ไปที่ราว)
 - ii. “ตัวเปียก หนาวไหมลูก ทำยังไงดี”
- เด็กที่มีภาษาบ้าง พูดเป็นคำๆ หรือ วลี - ฝึก “พากย์คำ” ที่เป็น “เหตุและผล” ให้ เด็กได้ยินบ่อยๆ
 - i. งานสกปรกจัง ไปล้างจานกันดีกว่า
 - ii. โอ๊ย! ร้อนจัง ทำยังไงดี (เปิดพัดลม เปิดแอร์ อาบน้ำ...)
 - iii. “หิวจัง ไปกินข้าวกันลูก”
 - iv. ลูกโมโหมากจนต้องตีแม่เลยหรือลูก....
- เด็กที่พูดได้เป็นประโยคหลากหลายแล้ว
 - i. ร้อนจังเลย ทำยังไงดี...เปิดพัดลมหรือเปิดแอร์...อันไหนดีกว่ากัน...หนูชอบอัน ไหนมากกว่า... เพราะอะไร... แต่พ่อว่าไปอาบน้ำน่าจะดีกว่านะ.... (ฝึกการ โต้เถียง ตอรอง)

- ii. ขณะนั่งกิน Pepsi ด้วยกัน ทำไมเขาต้องใส่น้ำแข็งด้วยล่ะ.....จะใส่น้ำแข็งหรือใส่น้อย.... ใส่น้ำแข็งกับใส่น้อยมันต่างกันยังไง...
- iii. ช่วยแม่ล้างผัก เราจะล้างผักก่อนดีหรือว่าเอาลงกะทะเลยคะ ... ทำไมล่ะคะ... แล้วถ้าไม่ล้างมันจะเป็นยังไง...จะเกิดอะไรขึ้น.....
- iv. เดินเล่นกับพ่อในสวน....ถ้าเราไม่รดน้ำต้นไม้ ต้นไม้มันจะเป็นยังไง....

2. ฝึก “คิดแก้ปัญหา” จากกิจวัตรประจำวันง่ายๆ

- แกล้งทำผิดทำถูก ในกิจวัตรประจำวัน เพื่อให้เด็กหัด “คิดแก้ปัญหา” แล้วช่วยกันคิดหาทางออก (เป้าหมายไม่ใช่การแกล้งลูกหรือสร้างปัญหาให้ลูก แต่คือการ “สร้างโอกาส” ให้ลูกได้ “เจออุปสรรค” และ “คิดแก้ปัญหา”) ผ่านสิ่งที่ทำเป็นประจำ ธรรมดาๆทุกวัน
 - ลูกอยากออกนอกบ้าน.. หยิบรองเท้าพ่อให้ลูกใส่... หยิบรองเท้าแม่ให้...สุดท้ายช่วยกันหารองเท้าลูก หายไปไหนนะ.... ไปเจอซ่อนอยู่ที่ใต้ตู้ ลูกต้อง คลาน เข้าไปเอา
 - นั่งกินข้าว บนโต๊ะมีแต่ตะเกียบ ไม่มีช้อนส้อม...เอานมกล่องให้ลูกแต่ไม่มีหลอด...
 - ลูกชอบเปิดตู้เย็นหาของกิน วันนี้เปิดตู้เย็น ไม่มีของกินอะไรเลย...
 - กกินไข่ต้ม และชอบใส่ซอสแม็กก็เองทุกวัน วันนี้หยุดซอสแล้วไม่มีอะไรออกมา
 - เช้าวันนี้ รถ start ไม่ติด แล้วเราจะไปเที่ยวกันได้ยังไงล่ะเนี่ย
 - เมื่อคืนฝนตก รองเท้านักเรียนเปียก วันนี้จะใส่อะไรไปโรงเรียนดี

3. การฝึกเรียบเรียงความคิด

- หลังจากที่ถูกช่วยคุณแม่ทำไข่เจียวทุกวัน คุณแม่พูดคุยกับลูก สอนคำศัพท์ต่างๆ และช่วยแม่ด้วยการ “ลงมือทำ” ขั้นตอนต่างๆได้คล่องแคล่วแล้ว คุณแม่ฝึกให้ลูกหัดเรียบเรียงความคิด ฝึกการเรียงลำดับขั้นตอน แล้วสื่อเป็นภาษา
- เดี่ยวเราไปทำไข่เจียวกันดีกว่า เอ้! ไข่เจียวทำยังไงนะ ช่วยบอกแม่หน่อย...ให้ลูกบอกของที่ต้องใช้...แล้วทำยังไงต่อคะ...แกงจืด....แล้วยังไงอีก.....แล้วทำยังไงมันถึงจะสุกล่ะคะ.... เอ้! แล้วถ้าอยากให้มีมันเค็มๆหน่อย ทำยังไงล่ะลูก...ทำเสร็จแล้วจะเอาใส่จานหรือใส่แก้วดี....อ้าว! ทำไมเอาใส่แก้วไม่ได้ล่ะคะ.....

4. ฝึกการคิด สื่อสาร และ “ลงมือทำ”

- ช่วยพ่อแม่เตรียมของไปเที่ยวไปเที่ยวทะเลช่วยกันคิดจะเอาอะไรไปบ้าง...ถ้าจะเล่นทราย ต้องใช้อะไร...เอ้! ตอนว่ายน้ำลูกต้องใส่อะไรนะ....แล้วอะไรช่วยยี่ให้ลูกลอยน้ำได้คะ

....แล้วถ้าตัวเปียกจะทำยังไงคะ....ถ้าเราหิวตอนอยู่ในรถจะทำยังไง...ไปสามวัน เอาเสื้อผ้าไปก็ตัวดินนะ....คุณแม่ให้ลูกเดินไปหยิบของและจัดของใส่กระเป๋าเอง

5. “การใช้ภาษาของพ่อแม่” ช่วยกระตุ้นให้ลูกรู้จักใช้ความคิดมากขึ้น

- ลูกของพ่อนี้ “ความคิดยอดเยี่ยมจริงๆ”
 - ไหน ใครมี “ความคิดดี” บ้าง
 - เรามาช่วยกัน “คิดแก้ปัญหา” ดีกว่า
 - แม่คิดว่า หนูต้องมี “เหตุผล” อะไรบางอย่างแน่ๆเลย
-